

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Hyrdebrev for fasten 1940. — 2. søndag i fasten. — Kirken i U.S.A. — Terese av Listoux's søster død. — Finnlandskollekten i Vikariatet. — Bokanmeldelse. — St. Ansgar's Bulletin. — Herhjemme. — - og derute. — De tusen tårers land.

Hyrdebrev for fasten 1940.

Jacob Mangers,
ved Guds barmhjertighet og den Apostoliske Stols velvilje
Apostolisk Vikar for Oslo Vikariat
biskop av Selja,
til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende
hilsen og velsignelse i Herren!

Høytelskede i Herren!

Med angst og frykt for hva framtiden skal bringe er vi gått inn i det nye år. Og med større alvor og ettertanke enn ellers begynner vi derfor den hellige fastetid. Mer vektig enn ellers formaner denne bostid oss i år til å gå i oss selv, å vende oss av hele vår sjel til Gud, å gi os over i hans vilje og å følge hans oppfordring til å gjøre fastetiden til en nådens og frelsens tid.

Krigen raser ute i verden. Men den raser også ved våre grenser, ja, den truer med å bryte inn over vårt kjære Norge. Alt nå har den bragt gråt og sorg og fortvilelse over mange norske hjem, som har mistet enten sin forsørger eller en av sine kjekke sønner. Men skjønt krigen i seg selv er en alvorlig

preken og maner til bot og bønn, byr mitt hjerte meg likevel å tale noen ord til dere til trøst, oppmuntring og formaning for å minne dere om at også de nåværende lidelser og prøvelser, som Gud har latt komme over oss, kan og skal vi benytte slik at de tjener til vår evige frelse.

Ved Guds side og i Guds hånd skal vi gå gjennom disse stormfulle tider. Vi vet jo at intet hender uten at Gud i de minste tillater det. Men hans rådslutninger er utgrunnelige og vi skal helt gi oss over i hans hånd, i hans omsorg: «Enten vi lever eller dør, tilhører vi Herren».

I mange år har Kirken hevet sin røst og formanet

samfundet til å slå inn på en annen vei, for slik som det gikk til de siste årene kunne det ikke i lengden gå videre. Vår tids skinnkultur måtte bryte sammen, for den var ikke bygget på hjørnesteinen som alene en varig folkefred og lykke kan hvile på: Jesus Kristus og hans kirke. Kristus og hans kirke var bannlyst fra det offentlige liv og i stort omfang også fra det private liv. Det moderne menneske ville ikke mere tro og ikke mere høre på Kirkens ord, Kristi lære. Den reneste egoisme ble preket og praktisert: ungdommen ville ikke mere pålegge seg noen bånd, familiene nektet å ta imot de barn som Gud ville skjenke dem for ikke å skulle bringe offer, folkene fjernet seg fra Gud og gjorde sin egen rase til et avgudsbillede, på hvis alter alt skulle ofres, selv andre raser og folk, når de var i veien for dette avgudsbillede.

Men når nå katastrofen, som nødvendigvis måtte bryte løs over menneskeheten som følge av ulydigheten mot Guds og Kirkens bud, har rammet oss, finnes det ennå mennesker som er innskrenket nok til å påstå at *Kirken* har sviktet, siden den ikke har kunnet avverge krigen. De tenker ikke på at det er *de selv* som har sviktet, idet de ikke har rettet seg etter Kirkens formaninger, men istedet kritiserte dens bud og forskrifter som tvang eller menneske-påfunn. Istedetfor å gå inn for Kirkens prinsipper og ved sitt eksempel, sin faste holdning og i tilfelle med overbevisende ord å gjøre dem kjent blant sine omgivelser, har de selv båret over med det moderne hedenskaps utskeiinger. Både Gud og Kirken lar menneskene ha sin frie vilje, men da må menneskene, når de misbruker denne sin frie vilje og gjør handlinger som naturnødvendig må føre til ulykken, ikke gi Gud eller Kirken skylden for disse ulykker. De bør da slå seg selv for brystet og bekjenne at nå høster de det de har sådd.

Vel kunne Gud gripe direkte inn og gjøre et under for å stanse de katastrofer som menneskene har framkalt, men det ville være mot Guds visdom og den orden Han har fastsatt, hvis Han stadig vekk skulle gjøre slike inngrep for å rette på menneskenes feil og misbruken av deres frie vilje. Når Gud til-later disse ulykker, da har Han også sin mening med det, enten den nå er at Han vil vise menneskene hva deres egoisme og deres tilsidesettelse av hans lov fører til, eller Han vil straffe de skyldige og kunn-gjøre sin rettferdighet. Men framforalt ønsker Han å få menneskene til å gå i seg selv, slik at de søker igjen til Ham og går hans veier. Bare ved å gå disse veier tør vi håpe å få forebygget krigens katastrofer.

Er det noen av oss som tør si seg helt uten skyld? *Vårt* forhold både til Gud og menneskene har jo også uten tvil vært smittet av den moderne verdens ugudelige prinsipper. Hvor mange av oss har ikke vært med på å danse rundt gullkalven? Ja, selv om de fleste av oss har bevart troen på Gud og Jesus Kristus, så har likevel vår første tanke ofte vært forretninger og fornøyelser, og først deretter Gud, sjelen og gudstjenesten, idet vi har betraktet dette som ting som lett kunne avgjøres på en times tid om søndagen, hvis vi da ikke også fant ut at det var altfor besværlig å ofre selv denne time til Gud og de evige verdier. Gud måtte være glad til om vi enda en gang imellom tenkte på Ham. Hvor mange av oss har ikke båret over med det moderne hedenskap? For uvitende til å kunne forsvare vår tro, for overfladiske til å ha en egen urokkelig overbevisning, har vi «tutet med ulvene», har vi funnet så meget godt og skjønt i de moderne strømninger. Det har vært oss meget påliggende å bevise at vi, selv om vi var katolikker, godt kunne være tolerante og framskrittssvennlige mennesker. Men framforalt: hvor mange av oss har ikke sett likegyldig og uinteressert på storflommen som veltet inn over oss, skjønt vi visste at det er Guds mening med oss at vi skal være «verdens lys» og at vi ikke skal sette vårt lys under en skjepp, men i en stake, så det kunne lyse for alle. Ja, de fleste av oss har nok brukt skjeppen, men derfor har vi også vår del av skylden for det tette mørke som nå ruger over verden.

Derfor gjeller det nå å våkne opp, det gjeller å ta igjen alvorlig fatt på de oppgaver som påhviler oss kristne. Alvorlige tider krever alvorlige mennesker. Ansvarsfulle tider krever ansvarsfulle mennesker. Ja, vi må alle bli oss vårt ansvar bevisst i disse prøvelsestider og ikke framture i vår makelighet og likegyldighet, som om vi ikke hørte Guds stemme eller som om det, som nå hender ute i verden, ikke kom oss ved.

Tilbake til Kristus og våre kristenplikter, det må være vårt løsen. Kun når menneskene forstår og gjør dette, kan krigen både oppfylle den misjon den har til menneskeheten og ved Guds nåde og miskunn bli avkortet.

Tilbake til Kristus i bønn. Nød lærer å be, sier et gammelt ord. Vi må huske på at Gud for en stor del har knyttet sin nåde til bønnen, og uten bønn vil Han ikke gi oss den. «Be og dere skal få», har Kristus selv sagt. «Alt det dere ber om i mitt navn skal dere få».

Alt nå har mangan en forstått krigens tale og tatt

det alvorligere med sine plikter overfor Gud, og man- gen en er igjen kommet til fast overbevisning om at det er Gud som holder menneskenes skjebne i sin hånd, og at vi uten Ham intet annet er enn støv og aske. Men med dyp smerte må jeg si at den ikke har formådd å ryste de fleste av oss opp, så vi er våknet av vår åndelige søvn, av vår makelighet og likegyldighet. Jeg hade håpet at alle ville ty til det sterkeste middel som er gitt oss til å få stanset Guds straffende hånd: til felles bønn og trofast overholdelse av Guds bud. Men dessverre har jeg ikke merket at siden krigens begynnelse våre gudstjenester er bedre besøkt eller at vi har tatt det alvorligere med våre kristenplikter.

Jeg vet nok at dere har vist en enestående offervilje for å hjelpe de ulykkelige som er blitt et offer for brutal overmakt, og jeg uttaler min fulle anerkjennelse og min dype takk for det. Men kan vi virkelig mene at vi derved har gjort *hele* vår plikt? Nei. Vi må gå i oss selv og vende oss til Ham, som holder alle trådene i sin hånd og som alene kan avkorte prøvelsens tid og bevare oss for det verste.

Derfor retter jeg i begynnelsen av denne fastetid denne kraftige appell til dere: våkn opp, vend tilbake til den hele og fulle kristendom, fyll kirkene og be der sammen med deres prester om Guds miskunn. Under alle gudstjenester blir det bedt om fred, men hvorledes vil Gud kunne oppfylle denne bønn, når det er kun noen få tilstede, slik at den ikke mer kan kalles felles bønn, fordi en stor del av oss later som det ikke kom oss ved.

Derfor ber jeg dere med all den innerlighet jeg kan: kom ihu at dere holder Herrens dag hellig. Vi kjenner de plikter som denne helligholdelse pålegger oss. Vi må ikke undra oss disse plikter under påskudd av at det er for kaldt i kirken eller at været er for dårlig eller at vi må unde vår kropp hvile eller skaffe den bevegelse. Gid vi var likeså betenkt for vår udødelige sjel som vi er det for vårt dødelige legeme. Når vi trofast oppfyller vår søndagsplikt, så er det jo likevel tid nok tilovers til hvile, til sport og friluftsliv. La oss huske Herrens ord: «Mine sabbatter skal dere holde og for min helligdom skal dere ha ærefrykt . . . Men dersom dere ikke lyder meg og ikke holder mine bud . . . vil jeg hjemsøke dere med redsler . . .» (3Mos. 26).

Men vi må ikke nøye oss med den *strikte* oppfyllelse av søndagsbudet. Vi må ofte flokkes ved Herrens bord og der øse den kraft vi trenger for å kunne oppfylle dagens plikter og bære dagens byrde og kors. Ingen bønn formår å bevege Guds hjerte så sterkt som den vi forretter når vi bærer Frelseren

i vår sjel. En slik bønn som stiger opp til himmelen fra tusener av Kristusbærere kan ikke bli ubønnhørt. Det er fra kommuniensbenken den fornyelse må utgå, som vi trenger så sårt i våre dager og som ene kan skape fred og lykke for menneskeheten.

Og nå gir den hellige fastetid oss igjen anledning til å følge vår guddommelige Mester på hans lidelsesvei, til å flokke oss om Kristi kors i forening med hans mor Maria. I alle våre kirker blir det holdt fasteprekener eller betraktninger over Kristi lidelse. Ingen av oss må finne på noen undskyldning for å holde seg borte fra disse fasteandakter. I forening med vår lidende Frelser får vår bønn en ny kraft og en særlig soneverdi, slik at den formilder Guds vrede og avverger hans straffende hånd.

Tilbake til Kristus ved en alvorligere livsføring. Vi må vende tilbake til større enkelhet og nøysomhet. Det er trangen til fornøyelser og nytelser, som har åpnet porten til den sedelige fordervelse som nå forpester verden og som ødelegger så mange hjem og gjør barna hjemløse lenge før deres foreldre blir kalt for Guds domstol. Vi må aldri glemme at vi er den tornekrone og korsfestede Frelseres lemmer, og når vi ikke forstår å bringe offer og ikke vil nekte oss noe av det som tiltaler sansene på en insmigrerende men forkastelig måte, hva er vi da annet en råtne lemmer som må skjæres av? Kristus går foran oss med tornekrone og det er nå en gang umulig å følge Ham i annet enn det eneste som er mulig for Kristi disipler: i selvovertvingning og selvbeher-skelse, i kristelig beskjedenhets og bluferdighet, i trofast oppfyllelse av våre familie- og kristenplikter.

*

Høytelskede i Herren, mens kanontordenen drønner og brandbombene suser ned over byene må vi forme en hær av bedende og pliktoppfyllende mennesker og i og med den danne et bollverk mot de fiender som truer vårt eget kjære fedreland, våre hjem og våre kirker. Da vil også Gud være trofast og ikke prøve oss over evne, og vi skal erfare sannheten av hans ord: «Hør på min røst og gå på alle de veier jeg byder dere. Så vil jeg være deres Gud og dere skal være mitt folk» (Jer. 7, 23).

Fredens Gud signe og bevare dere alle i Kristus Jesus Vår Herre. Amen.

Gitt i Oslo 25. januar 1940.

† Jacob Mangers
Apostolisk Vikar
biskop av Selja.

Dette hyrdebrev skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller søndag Quinquagesima eller første søndag i fasten både i fromessen og høymessen.

2. søndag i fasten.

Matt. 17, 1—9.

Forklarelsen på Tabor med Herren mellem Moses og Elias er oss en lære om: alle tings sanne sammenheng — motsatt kjetteri, vrangtro og vranglære: ett punkt revet ut av sammenhengen og enten overeksponert som det eneste ene eller skutt ut i bakgrunnens tåke.

Som katolske, universelle, kristne har vi ikke forhold til en Frelser uten loven eller til en lov uten evangeliet — ikke til profetens mystikk uten Kristi historiske realitet eller til en bare avdød historisk religionsstifter uten profetsk perspektiv og moralsk konsekvens. Vi kan ikke forkaste Mosebøkene for å glede «ariene», eller tillate sekter å fantasere fritt over profetenes dunkle steder — like så lite som vi kan rive Jesus Kristus ut av sammenhengen og si: «Jesus alene, alt det andre er mig likegyldig!» Han er ikke «alene», for hans person står i sammenheng med hans lære ut i den ytterste dogmatiske konsekvens og med hans lov til den ytterste moralske konsekvens, med hver og en av hans innstiftelser og sakramenter og med hans Kirke på godt og ondt i hele dens historie.

Der hvor han i alterets sakrament møter oss lys levende med sjel og legem, med guddom og menneskelighet er vi stilte som hans tolv apostler: ikke å skue ham umiddelbart i hele hans vesens fylde — de så til daglig bare mennesket ikke Gud, vi ser til daglig bare brødet, ikke Gudsmennesket.

Men de trodde på ham i hele hans fylde, og før deres tro skulle stilles på sin hårdeste belastningsprøve ved at de skulle få se endog hans menneskelighet fornedret til forbryterens nivå, unnte

han tre av dem et blick inn gjennom forhenget som gav dem syn for sagn: at han var den han utgav sig for — bevidnet av Faderen selv og bekreftet av Moses og Elias, Israels stormenn og hans himmelske omgangsfeller.

*

Også oss unner han fra tid til annen — og ofte like før store prøvelser — et blick som bak brødets skikkelse til Gudmenneskets realitet så også vi får syn for sagn: det er ham selv lys levende. Og himlens Gud bekrefter med egen røst dette i vårt hjerte mens alle Canons helgener svarer amen

For den ene er det skjedd på en måte, for den andre på en annen måte. Det er neppe noen katolsk kristen som har sin vante gang ved messe- og nattverd-bord som ikke til en eller annen tid har fått en slik opplevelse skjendet. Skjenket, ja, — for den kan hverken fortjenes, søkes fremkalt eller ad viljens vei produseres.

La oss gjemme den slags i vårt hjerte til styrkelse når det går fra Tabor til Golgata, men la oss lære av ordet idag: ikke å tale om det til noen. Hvad Herren vil vise oss *alle*, har han gitt i sitt ord — hvad han har vist den enkelte bør hver især gjemme som en gave, for kostbar til å befoles og gå fra hånd til hånd.

Det er ikke kjennetegnet på sann kristendom om vi har vært med ham på Tabor, men om vi blev stående hos ham på Golgata og ikke blev skremt da hanen gol. Men Tabor-synet kan være en hjelp til å turde se det, som skjer på kvalens fjell.

Peter Schindler.

Kirken i U.S.A.

Det utstrakte land som vi idag kaller U.S.A. har fått den katolske trosbekjennelse gjennom mange forskjellige inngangsporter. Kyststrekningene langs den meksikanske havbukta fra Florida til munningen av Mississippi fikk troen forkynt av fransiskanerne, dominikanerne og jesuittene, men den hadde ikke større fremgang — det samme var tilfellet med strekningen fra fransk Kanada op langs Mississippis østre bredd.

De ca. 120 000 katolikker som i 1776 fantes mellem ca. 3 millioner innbyggere i U.S.A. tilhørte fra 1685 av det apostoliske vikariat i London, men den lange avstand, det langsomt men jevnt stigende antall og den politiske adskillelse fra det britiske rike gjorde etter hvert opprettelsen av en særlig bispestol for U.S.A. til en tvingende nødvendighet. I 1784 blev derfor *John Carroll* utnevnt til apostolisk vikar og i 1789 fulgte hans utnevning til biskop av Baltimore med et distrikt som omfattet 13 forente stater — bare New Orleans og Florida hørte under bispedømmet Santiago på Cuba og noen distrikter i

Detroit til Quebec. I 1807 var det allerede blitt 150 000 katolikker og derfor blev bispedømmene New York, Boston, Filadelfia og Bardstown opprettet i 1808. I 1803 hadde U.S.A. erhvervet de utstrakte provinser i Louisiana vest for Mississippi med mange tusen katolikker og store klostre — men den katolske tilvekst skjedde mest gjennom innvandringen, først og fremst fra Irland, Italia og Polen. Likeledes kom det mange prester og ordensfolk over fra Europa — først for å betjene sine egne landsmenn, men dernest for i almindelighet å ta sig av sjelesorgen, undervisningen og sykepleien.

Stor betydning for utviklingen fikk *synodene*. Den første blev sammenkalt av biskop Carroll i 1791 og dens beslutninger blev retningslinjene for alle de følgende koncilier, som drøftet de mange etter hvert opstående problemer angående den kirkelige administrasjon, foreningsvesenet og skolespørsmålet og løste dem i fellesskap.

Det var særlig skolevesenet som var gjenstand for biskop Carrolls interesse — i 1789 åpnet han et college i Georgetown som i 1805 blev overtatt av jesuittene. 1792 åpnet de fra Frankrike fordrevne sulpicianere St. Marys Seminary i Baltimore og forskjellige søsterkongregasjoner gikk i gang med skoler over hele landet, men disse hadde forholdsvis ingen større betydning og hadde vanskelig for å hevde sig overfor statsskolene. Det tredje amerikanske plenarkoncilium gjorde derfor opprettelsen av menighetsskoler i alle sogn til en streng samvittighetsforpliktelse. Siden gikk det hurtig fremad og etterhvert blev også presteskaper godt utbygget. Idag finnes det således 4 bispedømmer som hver for sig omfatter over en million katolikker — en felles primas er det ikke, men biskopen av Baltimore har visse forrettigheter fremfor de andre. Den Hl. Stol har siden 1903 en apostolisk delegat i Washington. Staten blander sig ikke op i religionssaker men har bevilget skattefrihet for alle kirker og skoler uansett konfesjon — ellers yder den ikke økonomisk støtte til noe religionssamfund, så katolikkene må helt på egen hånd underholde sine geistlige og sine skoler. Takket være foreningsfriheten er alle ordenssamfund godt organisert og leder praktisk talt alle skolene, også collegene og de høiere undervisningsinstitusjoner. Dessverre er det følelig nu, at religionen har tatt skade av de mange blandede ekteskaper og den sterke tilbakegang i fødsleantall.

I alt finnes det nu i U.S.A. 64 ordenssamfund med 9900 prester, 113 426 ordenssøstre hvorav de 200

er negre, som tar sig av 325 vaisenhus, 170 gamlehjem og 672 hospitaler.

U.S.A. har 23 katolske universiteter hvorav de betydningfulleste er The Catholic University of America i Washington, St. Paul University i Chicago og St. Louis University som ledes av jesuittene. Som en slags central for alle felles katolske interesser tjener the National Catholic Welfare Conference (N. C. W. C.) som har tilsluttede ledd og omfatter både menn og kvinner. Alt velgjørenhetsarbeid er sammensluttet i The National Conference of Catholic Charities. Kjent er også The League of Decency, som har fått støtte fra alle kanter i sin kamp mot de slette filmer.

Et særlig trekk i Kirkens arbeid i U.S.A. er den såkalte «motor-mission». Den er opstått som en følge av de veldige avstander i de vestlige og sydlige distrikter, hvor katolikkene ofte lever meget spredt og har langt til prest, kirke og skole. Man opprettet da den «rullende kirke» også kalt motor-mission eller «The Trailer Chapel» som er utrustet med telt, høttaler, grammofonplater og filmapparat — og etter hvert har denne institusjon kunnet notere store resultater. Den ledes av forskjellige ordenssamfund og dens hovedkvarter er Kenrick-seminariet i St. Louis og i St. Thomas-seminariet i St. Louis, Denver.

Terese av Listeux's søster død.

Søster Maria av det hellige hjerte er død i Karmelklostret i Lisieux som følge av en lungebetendelse. En beskjedne gammel søster, men allikevel — hvor er det underlig å tenke på at det er Terese av Jesubarnets eldste søster, som først nu har forlatt sitt jordiske hylster for å møte sin av hele den katolske verden elskede «lille» søster.

I verden het hun Pauline Martin og var den eldste datter i den så synlig benådede borgerfamilie Martin. Etter morens tidlige død kom omsorgen for hjemmet helt til å hvile på hennes skuldre, og særlig blev hun optatt med pleien av det svakelige yngstebarnet Terese. Det var derfor denne en så stor hjertesorg da Pauline trådte inn i Karmelklostret at hun brøt fullstendig sammen. En heftig feber bragte henne på gravens rand, men da hun med sin så tidlig utviklede fromhet anropte Guds mor om hjelp og samtidig mottok den første hellige kommunion vendte helbred og livsmot atter tilbake. Og da også en annen søster tok sløret i Karmel modnedes hennes beslutning: også hun vilde opgi hjem og familie for som medlem av Karmelklostret å be og sone for

andres skyld. Etter mange vansker fikk hun 15 år gammel lov til å følge sine to søstres eksempel og trådte inn i Karmel, hvor hennes sjel utvikledes til fullkommenhet og hun gjennom store lidelser gikk inn til det evige lys, bare 24 år gammel. Allerede den 17. mai 1925 blev hun kanonisert av pave Pius XI og den 14. desember 1927 utnevnt til beskytterinne for alle misjoner og misjonærer.

Søster Maria av det hellige hjerte blev 81 år gammel og overlevde således i nesten 15 år sin «lille» søsters kanonisasjon. Etterverdenen står i en dyp takknemmelighetsgjeld til henne idet det var hun som opfordret Terese til å skrive «En sjels historie», benyttende sig av sin autoritet som klostrets overordnede. Etter hennes død lever av hele søskenflokkens Martin bare søster Agnes, som nu er priorinne for klostret i Lisieux.

En av de siste store gleder som det ydmyke og tilbaketrukne klosterliv bragte søster Maria, var det besøk som daværende kardinalstatssekretær og pavelegat Eugenio Pacelli, den nuværende pave, avla den lille Tereses to søstre, da han for et par år tilbake overvar de store kirkefestligheter i anledning katedralens vigsel i Lisieux.

Finnlandskollekten i Vikariatet.

Det ved kollekten innkomne beløp er av hs. høierverdighet biskopen fordelt slik at kr. 2856.57 er oversendt det finske generalkonsulat, som takker varmt for den utviste interesse. Kr. 1000.00 er sendt til polske flyktninger i Littauen og kr. 1000.00 til mgr. Cobben, Finnlands katolske biskop, til fordeling blandt nødstedte trosfeller.

Bokanmeldelse.

Arsberetningen 1938 fra Foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring.

Det er få trykksaker og absolutt ingen årsberetninger som man griper med så stor glede og forventning når de kommer inn ad døren som den publikasjon, fortidsminnesmerkens bevarende forening utsender. Det praktfulle illustrasjonsmateriale gjør selvfølgelig sitt — det er jo likesom det som først springer i øynene — men mest gjør allikevel den kjærlighetens og pietetens ånd som

så merkbart inspirerer medarbeiderne overfor alle norske tradisjoner. I vår funkisredne tid er det godt det finnes i det minste én instans som tar vare på minnene fra perioder i vårt folks historie, hvor det ikke bare var nyttehensyn man først og fremst tok, men hvor man hadde et overskudd i følelse-, tanke- og virkeliv, som krevde utløsning også innenfor skjønnhetens verden, og hvor personligheten hevdet sin rett til å prege også tilværelsens rent ytre former. All respekt for de som nu i alt de skaper tar sikte på det praktiske og ut fra dette har formet dogmet om at «det fullkomment nyttige alltid er vakkert», men det ligger en fare skjult i dette — den fare at livets motto blir: «hvad kan det nytte?», uten at man er opmerksom på at dette motto kan være den beneste vei til selvopgivelse og selvutslettelse.

Mot dette er det denne forening setter all sin kraft inn — direkte eller indirekte. Det folk som bevisst og systematisk tilintetgjør minnene fra sin egen fortid, er med til å rive grunnen vekk hvorpå dets nutid bygger og fremtiden skal bygge — og ingen nok så praktisk forretningsgård eller moderne hybelhus kan erstatte det som da går tapt. Det finnes så mange ledige tomter, hvor vi kan imøtekomme tidens krav og tidens tempo og uniformere oss i et funkisbyggs betong- og ståldrakt uten at vi derfor behøver kaste andre verdier bort. Men alt for ofte sløser vi nu verdier bort som intet kan erstatte og det er hverken mer eller mindre enn vold mot våre etterkommeres norske samhöringsfølelse vi øver, hver gang vi fjerner minnet om «hvad Norge var — — —»

Med sikker hånd redigeres denne årsberetning i de bevarende krefters spor. Den innledes med en utmerket artikkel om «fremtidens Røros» av Georg Eliassen, som efterfølges av en uhyggelig god artikkel om «Nordens Chicago?» — spørsmålstegnet avkrefter ikke det alt for sanne i titelen. Den er skrevet av magister Nygård-Nilssen med en nesten hellig indignasjon, som burde få noen og hver av de ansvarsløse ansvarshavende til å tenke sig om og ikke fortsette med sin gangstervirkosomhet mot Colletgården o. l. eksistens. At man nemlig kan forene selv tipp-topp moderne industridrift med tradisjon er meget klokt vist i neste artikkel: «Hafslund restaurerer sin herregård» av O. Hvinden-Haug. Henrik Bulls artikkel om «det gamle Bogstad» er nærmest for sakkyndige, men de to følgende avhandlinger om «havens kunst» — den ene om «lysthus» av Torfinn Skard, den andre om «haveskulptur» av Inger-Helvig Rogstad — har almen interesse.

I øvrig vil det ta for megen plass å nevne alt det utmerkede stoff i denne 94. årsberetning — vi vil bare gjøre opmerksom på Roar Hauglids: «Domkirken i Kristiansand» samt de forskjellige lokale avdelingers innberetninger som viser med hvilken nidkjær interesse det

arbeides overalt, samt atter fremheve det store og verdifulle billedstoff til hver eneste artikkel.

Og som vanlig slutter vi med å anbefale å støtte foreningens arbeid, ved å melde sig inn i den. Det er god katolsk tradisjon i dens arbeid — navnlig selvfølgelig når den går inn for den norske storhetstid i middelalderen.

E. D.-V.

St. Ansgar's Bulletin

organ for «St. Ansgar's Scandinavian Catholic League of New York» er utkommet med som vanlig meget interessant stoff. Bl. a. skrives det under overskriften «Messe for Finnland» følgende:

«Finnland, et kristent land, trenger nu forbønn og hjelp fra alle kristne i hele verden. Angrepet av den ateistiske Sovjet-union kjemper det lille land for sin egen uavhengighet og for den kristne kultur. St. Ansgar ligaen i New York forbereder nu en høitidelig messe for dette tapre folk. Amerikanerne føler dyp sympati for finnene, som representerer alt det som er vakkert i den menneskelige karakter og en god sak. Dyktige og modige trenger de nu vår hjelp og det må ikke glemmes at når vi kjemper for dem kjemper vi for oss selv, kjemper vi for Guds sak mot Antikrist, som nu herjer i så mange land. Våre New York-medlemmer vil bli underrettet om dagen for denne messe og vi opfordrer våre lokal-ledd til å treffe lignende arrangements.»

Bulletinen, som er en overordentlig smakfull og tiltalende trykksak i hele sin opsetning og utstyr beskjeftiger sig i øvrig inngående med biskop Suhr i anledning den store begivenhet at Danmark har fått en danskfødt overhyrde. Av det øvrige stoff kan nevnes et brev fra Propagandakongregasjonens prefekt kardinal Fumasoni-Biondi, hvor han gir ligaen sin fulle tilslutning i dens arbeid for den katolske Kirke i de skandinaviske land. Ligaen har mistet et av sine trofasteste medlemmer mr. Arthur Andersen, som var født i Brooklyn 1889 av norske foreldre og bevarte en stor kjærlighet til alt som var norsk. Beretninger fra alle land slutter bulletinen — sogneprest Bergwitz er dens norske korrespondent. —

Det er alltid en glede å motta det bevis på våre amerikanske trosfellers interesse for Kirkens sak i Norden som tidsskriftet representerer, og vi har alle grunn til å være de varmhjertede mennesker takknemmelig, som gjennom bønn og offer arbeider hånd i hånd med oss herhjemme for den største oppgave av alle.

President for ligaen er mrs. *John F. Doherty*, vise-president mr. *Gunnar Taavig*, sekretær og kasserer mrs. *Bernard Doyle*. Andelig rådgiver er mgr. *L. P. Hirt*.

De tusen tårers land.

Hør Suomi, hør!

Du tapre folk som lider,

du stolte folk som dør!

Du dør for oss, vi mange,

som ennu ånder fri:

snart er Suomis sange

vårt hjertes melodi.

Stå, Suomi, stå!

stå ren med løftet panne

i kampen for det sanne,

i døden for de små!

Hold stand til smerter viet

i frihets offer glød!

Hold stand til tyranniet

får voldt sin egen død.

Hold Suomi, stand!

Du frihets sol som blodte,

du fredens førstefødte,

du tusen tårers land!

Jo mere dypt man rammer,

jo mer din sorg blir hel,

dess før slår rettferds flammer

i verdens folkesjel.

Syng, Suomi, syng!

Fra dine dype skove

skal folkefredens love

gro frem av blodsprenget lyng.

For Østens millioner

som frelser bud engang,

som sus i frihets kroner

skal gå Suomis sang.

Jacob B. Bull

(1918).

Herhjemme —

Oslo. Søndag 11. februar holdt 11. Oslo speidertropp sin 1-årsfest i foreningslokalet etter at det først hadde vært andakt i St. Olavskirken med vigsel av «ulvungenes» nye fane og optagelse. Speiderne masjerte så i samlet flokk til foreningslokalet hvor vi hadde den glede å se nesten hundre gjester tross den sterke kulde. En av de yngste speidere fremsa et dikt og troppsfører Solegård berettet om troppens arbeid i det forløpne år. Så ga speiderne en festlig musikalsk underholdning — de materielle gleder fikk sin rett og ulvungene opførte

Under hans høierverdighet biskopens beskyttelse har

M. U. L.

til inntekt for Finnland

aftenunderholdning søndag 3. mars.

et lite teaterstykke som blev meget venlig mottatt. En opvisning i førstehjelp viste at speiderne er alltid beredt til å gjøre sin plikt — og ytterligere var det forskjellige programposter som blev avviklet til alles tilfredshet. En aftentrekning bragte penger i kassen — og til sist sang vi alle speiderbønnene sammen.

S. M. — (elg).

— og decute

Don Boscos privatsekretær, mgr. Karl Felix Bartole, er død 89 år gammel. Han var den siste gjenlevende av Don Boscos personlige medhjelpere, var nu koadjutor for salesianerne og hadde like fra sin tidligste ungdom av viet sitt liv til Don Boscos arbeid.

Høiskolen for kristelig kunst i Milano har nu tatt sin nye bygning i bruk etter at den er blitt vigslet av kardinalerkebiskop dr. Schuster. Høiskolen er grunnlagt av pave Pius XI da han var erkebiskop av Milano og nyter almindelig ry for de resultater som den opnår.

De katolske ordners presseapostolat. Det er en imponerende mengde periodiske trykksaker som utsendes av de forskjellige katolske ordenssamfund — i alt ikke mindre enn 3334. En stor del av disse er videnskapelige fagskrifter som vurderes meget høit av alle sakkyndige uansett trosbekjennelse eller mangel på trosbekjennelse, men selvfølgelig er størsteparten rent religiøse.

I spissen står jesuittene med sine 685 tidsskrifter — dernest salesianerne med 503, fransiskanerne med 349, dominikanerne med 171, benediktinerne med 112 og redemptoristene med 96.

Pave Pius XI's gravmæle, hvis utførelse er overdradd den nederlandske kunstner Dom Adalbert Gresnick, O.S.B. er blitt forsinket på grunn av de unormale temperaturforhold som råder nu som alle andre steder i Italia. Det var den opprinnelige plan at materialet til gravmålet skulde være porfyr, men da man i øieblikket ikke kan fremskaffe denne stenart bestemte man sig for marmor. Nu har den sterke kulde og det store snefall i Nord-

Italia lagt hindringer i veien for transporten og det blir derfor umulig å få arbeidet ferdig som det opprinnelig var bestemt: til 29. juni i år — tidligst vil det kunde bli vigslet ved allesjelesdag. Mens arbeidet pågår forblir kisten i den nisje hvor den blev hensatt umiddelbart etter gravferden. Til gravmålet hører praktfulle mosaikkbilder som utføres under Dom Gresnicks ledelse av kunstnere fra den berømte vatikanske mosaikkskole.

Den Hl. far holdt den 1. februar en tale gjennom radioen til den eukaristiske nasjonalkongress på New-Zealand. Talen blev holdt på engelsk og priste det katolske liv på stedet for det gledelige opsving det har tatt i løpet av de siste årtier. Det finnes nu rundt regnet 190 000 katolikker med 400 kirker og kapeller, 300 geistlige og 500 misjonssøstre samt 1000 innfødte søstre. Det er maristene, redemptoristene og patrene fra Mill Hill som arbeider på stedet blandt maoriene.

«**Catholic Press Association**», den kirkelige presseorganisasjon i U.S.A. har i denne tid kunnet feire sitt 50 års jubileum. Av de blade som opprinnelig dannet sammenslutningen er nu bare tre tilbake: «Catholic Telegraph» i Cincinnati, «Pilot» i Boston og «Catholic» i Pittsburgh. «Catholic Telegraph» er for øvrig for et par år siden slått sammen med «Register» og utkommer nu under dette navn som ukeblad for 22 bispedømmer og i et samlet oplag på flere hundre tusen eksemplarer. I alt utkommer det 197 katolske tidsskrifter med et samlet oplag på 4 606 000 eksemplarer i U.S.A.

Sanering av litteraturen er blitt det neste skritt i U.S.A. etter at den katolske bevegelse for filmens moralske høinelse fikk så stor tilslutning. Særlig arbeides det for å få bedre moralsk tone inn i det utall av magasiner og tidsskrifter som oversvømmer landet. Og så denne bevegelse har hatt vind i seilene og noen av de største koncerner har måttet slutte sig til den og underkaste innholdet av sine publikasjoner en grundig revisjon.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.